

Busk&StenfrugtNYT

Nr. 5 // 11. maj 2017

Få bier var aktive i starten af ugen. Her en humlebi i blomme.

INDHOLD

Aktuelt i plantagen	1
Frostmålere	2
Buskfrugt	2
Stenfrugt.....	3
Surkirsebær	4
Sødkirsebær	4
Bærfestival på pometet	6

Aktuelt i plantagen

Blomstringen er i fuld gang lige fra begyndende til fuld blomstring samt afblomstring. Nattefrosten har betydet skader af varierende grad alt efter sort og lokalitet.

Frostskader i sødkirsebær, stevnsbær og blåbær

Eksempelvis var den landsdækkende gennemsnitstemperatur 5,2°C i uge 17 og minimumstemperaturen -4,1°C. Efter en lun weekend hvor bierne var aktive, er uge 19 startet køligt og vådt og med lav aktivitet hos bierne. Vejrudsigten melder om lunere vejr fra sidst på ugen. Med det fugtige vejr er det aktuelt med behandlinger med sygdomme i blomstringen og særligt ved stigende temperaturer, hvor der også kan forventes stigende aktivitet af skadedyr og ukrudt.

Frostmålere

Frostmåler i blomme 8. maj

Frostmålere er nemmere at få øje på nu, da de har fået en vis størrelse. Dog sidder de godt gemt inde i de sammenfoldede blade. Behandling i angrebne områder bør planlægges til næste forår. Der kan overvejes en behandling ved stor forekomst med Turex (kirsebær og blommer) eller DiPel (buskfrugt), hvis temperaturen er over 12-15 grader eller efter afblomstring med karate 0,4 kg/ha.

Buskfrugt

Hvis gødningstilførselen er tredelt, kan 2. tildeling ske nu. Dog bør gødsning nu overvejes i forhold til størrelsesordenen af frostskafer. Ved stor skade er en tildeling nu unødvendig.

Skadedyr

Ribsbredvingemøl er et alvorligt skadedyr i ribs og solbær i økologisk produktion. Skader som følge af larven af ribsbredvingemøl kan ses nu som visne skud eller som skålformede fordybninger i stedet for knopudvikling. Efter larverne har ædt inde i knopperne, forpupper de sig og flyvningen af de voksne sker fra omkring sidst i maj. De voksne lægger æg i de umodne bær, og efter at have ædt af frøene i bærret, forlader larverne bærret og overvintrer ved basis af busken.

Der er ingen godkendte midler til bekæmpelse af ribsbredvingemøl. Bekæmpelse af larverne er svær, da de sidder inde i knopperne og behandling med

Skader fra larven af ribsbredvingemøl og på billedet til højre også frostskafer

spruzit neu and Dipel (BT) har også vist ringe effekt. En bekæmpelse målrettet de voksne er mere aktuel i nærmeste fremtid, når flyvningen starter og hvis der er synlige skader. En vis bekæmpelse kan forventes ved behandlinger med kontaktmidler som spruzit neu og Karate. Vi har tidligere på forsøgsbasis og med succes undersøgt feromonfælder til overvågning af flyvningen. Kontakt din konsulent hvis du vil høre om muligheder for overvågning.

Knoppgalmiderne er på vej ud af knopperne og særligt på dage med temperaturer over 16-18 grader vil vandringen være stor. En behandling med svovl vil være aktuel i angrebne områder fra afblomstring. Dosering er 3-5 kg/ha alt efter sortens følsomhed og smittetryk. Behandling med svovl vil også have virkning mod sygdomme, men kan give svidninger i fugtigt og solrigt vejr. Pas især på i sorten Ben Connan.

Bladlus kan ses allerede nu i de nyeste blade, men bekæmpelse vil først være aktuel efter blomstring og ved lunere vejr og stigende aktivitet.

*Bladlus i skudspidserne i solbær
8. maj*

Der er endnu ikke observeret flyvning af bladhvepse eller larver. Forsøgsvis følger vi flyvningen med hvide limplader for bedre at kunne opdage tidspunktet for den første generation og tidlige skade samt det optimale bekæmpelsestidspunkt.

Sygdomme

De fleste sygdomme fremmes i fugtigt og lunt vejr. Sidstnævnte lader vente på sig. Indtil afblomstring er det aktuelt at sprøjte mod gråskimmel. Hvis der er behandlet med Signum, kan der vælges Switch eller Teldor ved fuld blomstring ved behov for flere sprøjtninger. Fra afblomstring skal bladene beskyttes mod skivesvamp og filtrust. En behandling med svovl efter blomstring mod knoppgalmider vil have forebyggende effekt på skivesvamp og rust samt meldug. Ellers kan der bruges Candit indtil 1. juni og senest 6 uger før høst.

Stenfrugt

Den langstrakte blomstring og det fugtige vejr kan gøre endnu en behandling i fuld blomst mod monilia aktuel særligt i områder med højt smittetryk.

Blommer

Der er observeret flyvning af bladhvepse. Ved registrering af bladhvepse på limplader, kan bekæmpelse blive aktuel ved afblomstring. I områder med frostskafer kan en yderligere "udtynding" som følge af bladhvepse i år være særligt uønsket. Der kan anvendes Mospilan 0,25 kg/ha eller Karate 0,4 kg/ha.

Der er igen i år givet forsøgsdispensation til feromonforvirring af blommevikleren. Feromonforvirring med Isomate skal op før sværmningen begynder omkring starten af juni.

Stripsene skal hænges op jævnt fordelt over en ha med 600 stk. per ha og så højt som muligt for at opnå den bedst mulige fordeling i plantagen. I randområder af plantagen skal sribse hænges dobbelt så tæt som i resten af plantagen. Dette for at forhindre indflyvning fra arealer uden for plantagen.

Hvis der er meget kraftige angreb, er feromonforvirring ikke altid tilstrækkelig. Som kontrol af angrebsgrad, kan der hænges kontrol feromonfælder op, som tjekkes løbende. Hvis fangsten i disse er lille, er det tegn på, at hannerne ikke kan finde fælderne og at feromonforvirringen virker. Ved "store" fangster eller synlige skader på de små blomster, er der behov for en supplerende bekæmpelse. Der kan bruges Karate eller Turex.

Surkirsebær

Ved afblomstring er behandling mod **Kirsebærbladplet** aktuel.

Sødkirsebær

Blomstring og bestøvning

Det meget varierende vejr i den seneste tid, gør det svært at vurdere om bestøvningen har været optimal. Hvis blomsterne var åbne i weekenden, hvor der var stor insektaktivitet, må det formodes at der har været en god bestøvning. Forudsat at blomsterne ikke var frostskaadede. På de kølige dage har det klart været en fordel at have humlebie i plantagen til bestøvning, da de var aktive i mange timer om dagen mens bierne blev i bistaderne.

Frostskaader

Frostskaader ses tydeligt nu hvor træerne er i blomst. Man kan kigge direkte ind i blomsterne for at se om der er skader. Kan man ikke se griflen, eller er den meget kort, så er det tegn på frostskaade. Man kan også fritlægge blomsterne, så æganlæg og grifler ses mere tydeligt.

Lapins en tidlig og kold morgen den 26. april. Til højre Lapins fra samme lokalitet den 5. maj. Som det ses er æganlæg og grifler fine trods flere frostnætter i træk. Det kniber noget mere med sorter som Kordia at klare bare en enkelt nat med let nattefrost.

Kirsebær er endnu mere følsomme for frost efter frugtsætning. Når temperaturen ned på 0°C, er det kritisk for de unge frugter. Hvis man ikke har mulighed for at lukke regntag, bruge frostguard/frostbuster eller træffe andre forholdsregler mod frosten, anbefales det fra udlandet at bladgødske med f.eks. 4 kg urea + 7 kg bittersalt på dagen før en frostnat.

En tidlig ukrudtbekæmpelse inden det begynder at blive grønt i træækkerne, vil være en fordel for at forhindre udstrålingsfrost. Forsæt også med at holde græsset kort.

Når det er frost under blomstring er der øget risiko for infektioner med bakteriekræft/Pseudomonas og Monilia. Under blomstring kombineres en molinia sprøjtning med bladgødskning med resistim, for så vidt muligt at styrke blomsterne så de kan modstå infektion med pseudomonas. Det kan kombineres med moniliabehandlingen.

Frugtsætning

For at fremme frugtsætningen og mindske junifaldet, er det vigtigt at optimere næringsindholdet i bladene. Der er udsædvanligt mange blade fremme under blomstringen i år, og det giver gode muligheder for at gøre noget ekstra med bladgødskning. Kør hver 4 – 5 dag med bladgødskning i de kommende uger. Især i sorter, som er frostfølsomme, bør der gøres en ekstra indsats for at sikre sætning og mindske junifald.

I sødkirsebær er det mest almindelige at flere sorter er plantet tæt på hinanden, hvorfor det kan være lidt svært at vælge hvilken af bladgødningssprøjtningerne der skal bruges. Det vigtigste er, at der ikke bliver brugt høje mængder næringssalte, f.eks. bittersalt i blomstring. Da blomstringen efterhånden har varet et stykke tid, er det dog vigtigt at få bittersalt ud så snart det kan lade sig gøre, da det er længe siden træerne har fået magnesium og den usædvanligt hurtige bladudvikling i sødkirsebærtæerne øger behovet for dette næringsstof.

Husk også at frugten skal have calcium i celledelingsperioden. Især bær under tag kan have problemer med at blive for bløde og vil have godt af at få ekstra calcium. I celledelingsperioden gives det både over rødder og gødevand.

Bladgødskningsprogram omkring blomstring:

Blomstring: 2 kg urea + 0,5 L Mantrac

Ablomstring: 2 kg urea + 5 kg bittersalt + 1,5 l bor

Tidlig frugtudvikling: 0,5 L Aminosol + 4 kg calciumclorid + 0,5 L Mantrac + 0,1 L Zintrac

Skift hyppigt mellem de forskellige næringsstoffer efter ablomstring.

Monilia

Det er vigtigt at behandle mod Monilia og gråskimmel i blomstringsperioden. Er der først behandlet med Switch, kan der nu bruges Signum – eller omvendt. Switch har den fordel at det kan bruges kurativt, altså efter en regnbyge, hvorimod Signum kun er forebyggende.

Behandles der med Signum virker det på Monilia, Gråskimmel, bitterråd og haglskudssyge.

Gødevanding

Ved forventet god sætning og/eller for svagt væksthiveau er det på tide at starte op med gødevandingen. Giv for eksempel 10-15 kg N/ha i form af kalksalpeter afhængig af hvor stor forårstildeling, der er givet, i vandet fordelt på 25-30 dage over de næste 5 uger. Kalksalpeter vælges for også at få calcium med ud i gødevandet for fastere bær. Kommer der alt for meget vækst nu, kan det give øget junifald, så sørg for at tilpasse niveauet til væksthiveau, grundstamme sort m.m.

Husk at kirsebær er følsomme for overvanding, så hold øje med at der ikke vandes for meget i de dage hvor det er køligt og der ikke er stor fordampning. Watermarks bør nu og gennem celledelingen stå på ca. 15 kPa.

Bladlus og larver

De første sorte bladlus er observeret i flere plantager nu. De skal bekæmpes ved først givne lejlighed. Pirator foretrækkes hvis der skal bekæmpes så længe der er blomstring, men da det kræver 18 grader for

god effekt, ser det sort ud med at finde en dag i nærmeste fremtid. Movento er også en god mulighed for lusebekæmpelse, og da der i år er godt gang i træerne allerede nu, så kan det godt bruges. Bemærk at det må først bruges fra afsluttende blomstring.

De første larver er observeret i flere plantager, men det er kun de færreste steder at det indtil videre har været et reelt problem. Til gengæld var det sidste år et massivt problem i de få plantager, hvor det har taget overhånd. Så det er værd at være opmærksom på skadedyrer inden det når at blive et problem!

Bemærk at Karate ikke er godkendt til bekæmpelse af bladlus i kirsebær, men at man får effekt på bladlusene når man bekæmper larver med Karate på afblomstring, - forudsat at lusene ikke har nået at rulle sig ind i bladene. Midlet er ikke så temperaturafhængigt som Pirimor.

Mospilan har god effekt på kirsebærbladlus, men da der er begrænsninger på antal behandlinger og mængde, er det bedre at gemme midlet til evt. bekæmpelse af kirsebærfluen senere.

Ferromonforvirrigsteknik Isomate er nu blevet godkendt til sødkirsebær. Er der store problemer med den skarpspidsede frugtbladvikler (*Archips podana*) eller Frugtskrælvikleren (*A. orana*) så er det en god idé at bruge ferromonforvirring for at få smittetrykket ned. Husk at disse viklere kan flyve over en meget lang periode (u. maj til september). Det skal hænges op snarest muligt for bedste effekt!

Tabet af kirsebær på grund af viklerne, handler ikke kun om de enkelte bær, som der bliver gnavet i. De bær der er gnavet i, får hurtigt svampeinfektioner, og smitter derefter videre til alle nabobærrene i bærklyngen. Larver kan derfor give stort set totalt udbyttetab i en sorter som Sweetheart, Lapins, Skeena, Gracestar m.fl.

Er det derimod knopviklere og frostmålere som findes i plantagen, vil Isomate ikke have nogen effekt, da det ikke virker på disse viklerarter.

Er der behov for at bekæmpe larverne under blomstring, bruges Turex.

Bærfestival på pometet

28. juli kl. 13-17 afholder pometet bærfestival, hvor der vil være mulighed for at se pometets samling af sorter af bær samt bl.a. høre om vinproduktion og madlavning med bær, sortsudvikling m.m.

Dagens program kan ses på <http://pometet.dk/baerfestival/>

Helle Mathiasen
Tlf: 40 14 40 95
hmat@seges.dk

Hanne Lindhard Pedersen
Tlf: 87 40 66 06 / Mobil: 23 82 63 47
hlp@seges.dk

Lene Baarts
Tlf: 40 45 99 98
lba@seges.dk